Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următorele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. seu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 252. Braşov, Vineri 15 (27) Noemvre 1896.

Noua ediţiă.

Erî s'a întrunit pentru prima-óră noua cameră unguréscă. Ea se póte caracterisa cu cuvintele: nevoia cea vechiă în ediţiă nouă.

Cu câţi-va anî înainte, erau Szapary şi Wekerle, carî ţineau frênele parlamentului. Astădî le ţine în mână mândru şi încredut, ca un triumfator, fostul fişpan dela Deş şi Bistriţă. El privesce surîdênd la numerósa cétă de mameluci, ce-l încungiură adî, graţiă banilor, ce i-a primit dela Jidanii de dincóce şi de dincolo de Laita, şi regimentelor de soldaţî împĕrătescî, ce 'i-le-a pus la disposiţiă ministrul comun de rĕsboiŭ, ca sĕ pótă sĕ facă alegerile aşa, cum 'i se cerea, în puterea angagiamentelor, ce a trebuit sĕ le ia mai înainte faţă cu Austriacii cu privire la reînoirea pactului dualist.

Scim deja, cum se vor grupa diferitele partide şi fracţiunî în noua cameră. Trei părţî din numĕrul deputaţilor vor forma viitórea falangă a guvernului. Opoziţia întră fórte slăbită la numĕr în dietă. Ca o nouă şi însemnată apariţiune vedem representată în şirurile oposiţiunei partida aşa dîsă poporală, şi o vedem representată într'un numĕr considerabil.

Pentru întâia-óră se presentă în cameră o partidă, ce s'a înfiinţat aşa dicênd pe base confesionale şi care şi-a pus ca ţintă combaterea guvernului şi a politicei lui numai şi numai din punctul de vedere al intereselor catolicismului.

După isprăvile electorale ale guvernului Banffy la Neutra şi Stomfa, nu credea nimenea, că acéstă partidă, grupată sub devisa creştinismului, va ajunge sĕ aibă 21 de deputaţî în noua cameră. Dér s'a întêmplat şi acésta, cu tóte că Banffy n'a lăsat nicî un mijloc neîntrebuinţat spre a nimici în germene formaţiunea acestei partide.

Nu mai póte fi îndoélă, că apariţiunea majorităţii covîrşitóre a lui Banffy şi a celor 21 de deputaţî ai partidei poporale maghiare va inaugura o schimbare nu neînsemnată în mersul aşa numitei politice naţionale maghiare tradiţionale.

Până acuma tóte partidele maghiare păreau a fi legate prin acéstă politică tradiţională. Astădî situaţiunea parlamentară se caracteriséză de-o parte prin slăbirea elementelor duşmane pactului, de altă parte prin inaugurarea unei lupte făţişe şi sistematice în sînul camerei contra liberalismului clicei domnitóre jidano-maghiare.

In anii trecuţî păreau, că se întăresc inimicii pactului cu Austria, ér în cameră nimenî nu se opunea făţiş falsului liberalism domnitor. Acum de-odată pactul şi-a câştigat amicî mai mulţî, ér liberalismul jidano-maghiar şi-a dobêndit inimicî, carî nu sunt nicîdecum de despreţuit.

Ce va eşi de aicî nu se póte încă sci. Un lucru numai se prevede: Arapul Banffy, înainte de-a se duce, are sĕ-şî facă datoria, şi acésta este votarea noului pact economic cu Austria şi mulcomirea Austriacilor printr'o urcare, de-o-camdată încă póte moderată, a cvotei.

Se 'nţelege, că-i venî bine la socotélă norocosului ministru-preşedinte, că deja în şedinţa primă de erî prietenii sei nemărturisiţî de partida kossuthistă i-au dat prilegiul sĕ se fălécă puţin cu naţionalismul înaintea opiniunei publice maghiare şi tot-odată sĕ se recomande graţiei celor dela Vinea, luând în apĕrare faţă cu oposiţia stêgul negru-galben, ce fâlfâe pe castelul din Buda.

Dér, cum am dis, va avé Banffy icî-colo şi bucuriile lui până ce-şî va împlini angagiamentele, ér după aceea va puté merge.

Saşii protegiaţî. Sub titlul acesta „Magyarország" de Mercurî revine asupra cestiunii ocupării postului de notar public regesc în Braşov, vacant dela mórtea notarului Iosif Maager încóce. Spune că, după cum îi scrie corespondentul sĕu din Braşov, Banffy la cererea Saşilor, carî au pactat cu el, a promis acest post deputatului guvernamental Carol Schnell, ales pe basa programului poporal săsesc dela 1890. Maghiarii din Braşov, — dice corespondentul numitei foi — sunt fórte nemulţămiţî din causa acésta, „fiind-că guvernul de decî de anî încóce numesce necurmat notarî publicî regescî Valahî şi Saşî şi pe Maghiarî îi delătură în mod demonstrativ". (Noi scim că până acuma numai un Român şi un Sas a fost numit după legea cea nouă. — Red.) Tot asemenea, dice, fac firesce şi Saşii pactanţî, „carî de pretutindenî îi scot pe Maghiarî şi cu tóte că aceştia constitue a treia parte din poporaţiune, încă nicî la oficiile orăşenescî nu lasă sĕ între Maghiarî". „Acum Maghiarii asupriţî plănuesc, ca în casul când ar fi numit Carol Schnell în postul de notar public la noua alegere de deputat, ce se va face, ei sĕ pună *un candidat de deputat oposiţional*". — Étă până unde merge prietinia şi alianţa saso-maghiară, care a fost numai de curênd reînoită şi consfinţită la piciórele statuei lui Arpad de pe Têmpa.

Şi în Orăştiă a fost oprită serbarea lui Roth de către căpitanul poliţiei de acolo. Acesta în motivarea sa nu presentă pe Roth ca trădător de patriă cum a făcut'o căpitanul ungur dela Bistriţa, ci s'a mărginit numai a dice, că „serbarea din cestiune o consideră ca aptă de-a turbura raporturile amicabile şi înţelegerea pacînică între diferitele naţionalităţî ale Orăştiei, şi că vede întrênsa isvorul unor neplăcute consecenţe". Va sĕ dică, érăşî altă nuanţă ceva mai moderată de oprire.

Croaţii în contra Ungurilor.

In şedinţa dela 24 Nov. a dietei croate s'au ridicat érăşî câte-va vocî fórte energice în contra şovinismului unguresc.

A vorbit deputatul *Frank*, care protestă contra modului, cum scriu foile unguresci despre poporul croat, pe care caută la tótă ocasiunea, sĕ-l presente astfel, ca şi cum el ar fi un amic al ideei de stat maghiar. Acésta nu este aşa. Dovadă alegerea de deputat a lui Beslics, care tocmai fiind-că e cunoscut ca amic al Ungurilor, n'a putut dobêndi voturile alegĕtorilor croaţî independenţî, ci a fost ales numai şi numai prin procederea volnică şi ilegală a organelor oficiale. In Croaţia, continuă vorbitorul, de 800 de anî decurge lupta între curentul funcţionarilor, carî sunt esecutorii ordinelor celor de sus, şi între curentul poporului, care representă ideile naţionale. Cest din urmă, ce-i drept, a fost de multe-orî învins din causa apatiei sale, dér pentru aceea încă totuşî trăesce.

Se făcură după acésta două interpelaţiunî: una din partea deputatului *Amrus*, care întrébă pe Banul croat, pentru-ce regimentele croate sunt numite în şematismul militar *regimente unguresci?* Şi pentru ce literele iniţiale ale monarchului, ce se află pe chipiurile honvedilor croaţî nu corĕspunde firei limbei croate? (Adecă pentru-ce cifra „I" este pusă înaintea iniţialelor şi nu îndĕrĕtul lor?)

A doua interpelaţiă, adresată de deputatul Frank, este următórea:

„Avênd în vedere, că prin art. VII din 1896 legislaţiunea comună înarticuléză în lege amintirea aniversărei fondărei de-o miiă de anî a statului ungar, care se decretéză a avé valóre şi pentru Croaţia; avênd în vedere, că articolul de lege VII privitor la monumentele milenare prescrie, ca aceste monumente sĕ se ridice în 7 puncte diferite ale ţĕrei şi că, ca unul dintre aceste puncte, este numit şi Semlinul; avênd în vedere, că legea ordónă mai departe, ca în diferitele ţinuturî ale ţĕrei sĕ se ridice museurî şi şcóle poporale de stat, carî sunt a se ridica din budgetul comun, la care contribue şi Croaţia; avênd în vedere, că pe monumentul milenar dela Semlin se află statua *Hungaria*, ca o personificare a patriei, avênd în vedere, că ministrul cu ocasiunea desvĕlirei statuei a vorbit în limba maghiară; avênd în vedere, că tóte acestea vatĕmă dreptul public al

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

„Cartea négră".

Unde dai şi unde crépă.
Prov. român.

Rĕspuns la „Cartea négră" (A „fekete könyv"), scrisă de br. Stefan Kemény junior în 1849, şi publicată de Hentaler Jozsef în numerii 121—131 din Mai 1895 ai lui „Magyarország" din Budapesta.

De **Axentie Severu.**

9) (Urmare).

Mai departe sub titlul „Măcelărirea lui Dobi şi a lui Bányai", căcî aveau paşaporte în regulă dela Wardener, ne arată baronul Banffy, cum aceştia, venind în 1848 pe la finitul anului la „Buzás-Botsárd", care e situată apróре de Blaşiu, abia ajunseră acolo şi îndată îi duseră la popa valah şi, în mânia paşaportelor şi a „salvus conductus"-ului, ce aveau, ii măcelăriră înaintea porţii preotului şi în presenţa lui. Ucigaşii principalî au fost: Nicolae lui Adam, Opuian Iuon şi Adam, pe complicî nu-i sciu numi. Aceştî nenorociţî au fost fără arme şi Bányai încă şi adî e schilav (nyomorék).

In urmă trebue sĕ amintesc, că fratele ucigĕtorului Nicolae lui Adam acum, în 1850, e fucţionar c. r. Cercetarea, dér ar curge cu greu, Popa însĕ, Iosif Adam şi Nicolae lui Adam, au căpĕtat cavalerjă şi Crucea pentru merite, în loc de a fi fost pedepsiţî*).

„Siralmas elpusztulása az abrud-bányai lakosoknak, és több szomszédos bánya városokbol oda menekülteknek 1848 Majus hovában".

Am scris anume acest titlu în limba, în care a fost tradus din originalul nemţesc, ca sĕ pótă orî-cine judeca, cu câtă uşurinţă şi fără de genă scriu Maghiarii istoria.

Autorul „Cărţii negre", îndată după ce pune în titlu data de 1848 Maiŭ, când adecă s'ar fi întêmplat pustiirea Abrudului, scrie, că în Iunie 1848 prin legea dietei întărită de principele Ferdinand al cincilea(?) s'au şters jobăgia, şi că Românii în loc de a fi mulţămitorî nobilimei pentru acésta, au început a se purta rĕu, fiind sumuţaţî de clerul Blaşiu. Mai ales Muntenii — continuă autorul „Cărţii negre", se purtară aşa de rĕu, încât Guberniul pentru ca sĕ prevină certe mai marî, a fost nevoit a trimite o comisiune la Abrud, cu putere militară. Acésta îndată s'au convins, că locuitorii sunt sumuţaţî de turburătorî (buitogatok), carî i-au ameţit spunêndu-le, că şi pădurile li-se vor da.

Comisiunea a tratat poporul cu cruţare, nu a aplicat bătăi, ci lăsând lucrul într'atât s'a mulţămit sĕ prindă şi aducă la Aiud în prinsore preventivă pe Balintu Samuel*), care a devenit vestit prin masacrarea atâtor femei şi copii şi pe care după puţin timp îl lăsară din Aiud, nu din lipsa probelor, pentru-că sĕblătĕcia şi pornirile cele rele ale acestui om erau cunoscute, ci numai din îndurare îl eliberară.

Fiă-mî iertat a semna, că Guberniul c. r. pe acest rĕu făcĕtor nu numai l'a împărtăşit din cele 24 mii fl., carî în 1852 s'a împărţit între conducĕtorii românî, ci l'au şi decorat. Işî póte cineva închipui, cu ce sentimente amare vor fi vĕdut puţinii Maghiarî, carî au mai rĕmas în Abrud şi Auraria, pe acest criminal decorat, care se laudă: *„Io me laud dupe Dumne „dieu sitentu che nime nu e murît, atâta un„gurii ca tiar jo*)"* — dér la obiect.

In 20 Octomvre 1848 s'a lăţit faima, că Iancu, vrênd sĕ mérgă la Blaşiu, are sĕ trécă cu óstea lui prin Abrud, Abrudanii, decî, au trimis la Iancu pe Boér János, *Gulutz* Simeon[1]) şi încă pe un al treilea ca sĕ înduplece sĕ-şî ducă corpurile de lancerî pe altă cale. Trimişiii s'au reîntors cu scirea îmbucurătóre, că Iancu e aplecat a-şî alege altă cale, dér cu condi-

*) Cum se potrivesce anul 1855, de mai sus şi 1850, din acast loc cu „iratott 1849?" Crucile şi cavaleriile s'au dat în 1850, nu în 49 — *Aut.*

*) Ce pĕcat a descrie cine-va faptele unui om aşa de „cu colóre négră", şi a nu-i cunósce nicî numele. Sĕ credeţî, că precum e fals numele aşa sunt false şi cele ce le scrie baronul — *Aut.*

**) Vré sĕ dică: „Eu mĕ laud după Dumnedeu Sântul, nimenî n'a omorît atâţia Ungurî câţî eu". — *Aut.*

[1]) Nu Gulutz, nemernicule, ci Şuluţiu Simeon, care a dat masă şi lui Dragoşiŭ. — *Aut.*

Croației și cu deosebire §§-ii 1, 31, 47, 57, 59, 65 și 66 ai pactului, întreb: protestat'a Banul în contra cuprinsului articolului de lege amintit și în contra esecutărei lui față cu teritoriul Croației? *Are de gând a face pașii de lipsă, ca sĕ se depărteze de pe teritoriul croat statua „Hungaria", ce a fost ridicată în mod ilegal la Semlin?"*

In motivarea interpelărei sale, vorbitorul făcù asemĕnare între monumentul dela Semlin și între statua lui Hentzi, provocând pe Maghiarĭ, că décă consideră în serios frățietatea cu Croații, sĕ grăbéscă a delătura statua acésta, care vatĕmă sentimentul Croaților.

Berzeviczy despre „cultura națională".

Unul dintre cei mai de căpetenia bărbațĭ ai partidului liberal, Albert *Berzeviczy*, consilier intim, a rostit la Eperjes în calitate de protector al societății *„Széchenyi-kör"* un discurs despre „cultura națională", care în urma tendinței evidente politice merită și atențiunea nóstră.

Dér înainte de a estrage mersul ideilor din acest discurs trebue sĕ accentuăm, că Ungurii de calibrul lui Berzeviczy nu înțeleg sub cuvêntul „cultură națională" ceea ce înțelege întréga lume cultă, ci pentru ei noțiunea de „cultură națională" este identică cu unificarea de rassă a tuturor popórelor din Ungaria și în consecuență chiar esterminarea culturei naționale a acestora.

Berzeviczy desfășură în introducția discursului sĕu, că scopul societății „Széchenyi-kör" la a cărei ședință milenară asistă, este „promovarea culturei în spirit național pe cale socială și cu mijlóce sociale, drept un organ vital al acelei organisărĭ marĭ și largĭ, care a creat în timpul mai recent societatea patriotică pentru servirea culturei naționale". Constată că societatea și-a continuat cu succes activitatea pentru realisarea acestui scop și este un semn îmbucurător, că greutățile cu carĭ are sĕ se lupte societatea scad pe di ce merge, fiind-că s'a înmulțit numĕrul patrioților și s'a înpuținat numĕrul inimicilor esternĭ și internĭ. Constată cu plăcere progresele, ce le-a făcut maghiarisarea și dice:

„Nu se póte nega, că limba maghiară devenind aprópe limbă esclusivă a contactului nostru public, fiind limba de propunere în majoritatea absolută a școlelor nóstre medii și propunêndu-se cu succes în tóte școlele medii și în 87% a școlelor poporale a devenit intermediarul vieții nóstre spirituale într'o astfel de mĕsură, *încât astădĭ realisarea unității vieții spirituale pe basă națională a încetat a mai fi o utopiă, ci este un scop, care zace aprópe de noi* și pe care-l putem realisa cu perseveranță pe calea apucată".

Mai departe desfășură Berzeviczy, că pentru ajungerea acestui scop trebue sĕ se feréscă de esagerărĭ și esplică, că nu voesc sĕ sugrume nicĭ o naționalitate, nicĭ sĕ le răpéscă limba, voesc numai sĕ le dée (naționalităților) mijlócele în interesul lor propriu ca sĕ-șĭ pótă promova interesele pe tóte terenele în acéstă țéră a căreia limbă de stat e limba maghiară.

Cu alte cuvinte dis: Dumnealor caută *sĕ ne maghiariseze în interesul nostru propriu*! Câtă ipocrisiă!

Acéstă concepțiă a culturei naționale și bunăvoință față de interesele naționalităților merită sĕ fiă ficsată, căcĭ prea invederat probéză tendințele de — esterminare națională.

SCIRILE DILEI.

— 14 (26) Noemvre.

Camera comercială și de industriă din Brașov a ținut Lunĭ sub presidiul președintelui sĕu Carl Fabritius a opta a sa adunare generală ordinară din anul acesta. Cel dintâiu lucru ce l'a făcut a fost hotărîrea de-a trimite o adresă de felicitare ministrului de comerciu Daniel din incidentul înălțărei sale la rangul de baron. Inainte de-a trece la ordinea dilei s'a mai discutat un cas vrednic de remarcat. Dintr'un proces verbal al camerei din Têrgul Mureșului reese, că acéstă cameră a intreprins o acțiune destul de viuă cu scop de-a aședa tinerĭ sĕcuĭ la fabricĭ și întreprinderĭ industriale mai marĭ pentru perfecționarea lor într'o specialitate industrială. Astfel numita cameră voesce sĕ împedece emigrarea Sĕcuilor în România. Dér zelosii patrioțĭ din Têrgul Mureșului nu se mărginesc numai la acțiunea între marginele districtului lor, ci și-au estins'o precum arată amintitul proces verbal, și asupra tinerilor ciangăĭ din Săcele, carĭ aparțin camerei comerciale din Brașov. De aceea acéstă cameră a decis sĕ remonstreze în acéstă cestiune de competență la ministeriul de comercĭ și sĕ înscîințeze camera din Têrgul Mureșului, că camera din Brașov, doresce ca în ce privesce tinerimea ciangăéscă, fiind ea singur competentă, sĕ se lase lucrul în grija și resolvarea ei. — A urmat apoi desbaterea punctelor ordinei de di.

—o—

Căderea mamelucilor lui Banffy la Șimleu. Dilele acestea s'a făcut alegerea de membrii municipalĭ ai orașului Șimleu. Alegerea a avut de resultat căderea „liberalilor", carĭ au pățit'o prost de tot, căcĭ dintre 12 candidațĭ abia au putut alege 2, ér ceilalțĭ 10 sunt toțĭ de-ai oposiției. E cu atât mai caracteristic acest cas, fiind-că Șimleul este, așa dicênd patria ministrului-președinte Banffy. Se vede și aicĭ, că „nicĭ un profet nu este iubit în patria sa". Pentru ce alegĕtorii din Șimleu se înspăimêntă așa mult de partida „liberală" a lui Banffy, o vor fi sciind ei.

—o—

Proces de pressă. Proprietarul diarului *„Kronstädter Zeitung"*, Fritz Gött, la pertractarea de erĭ a procesului de pressă, ce i-s'a intentat și lui înaintea curții cu jurațĭ din Têrgul Mureșului de Hertel și soțĭ a fost achitat cu 9 contra 3 voturĭ și pĕrâtorii au fost condamnațĭ a purta tóte cheltuelile.

—o—

Hărțĭ oprite. Ministrul unguresc al instrucțiunei publice a oprit de-a se mai folosi în școlĭ hartele: „Semiglobul vestic" și „Semiglobul ostic" edate de M. Moldovan în Blașiu și W. Krafft în Sibiiu.

—o—

Călĕtoria regelui Serbiei. Alexandru, regele Serbiei, după cum se telegrafiază din Viena, în 24 l. c. la 7 óre diminéța a plecat de acolo cu tren espres spre Roma.

—o—

Intrigĭ sêrbescĭ. Din Neoplanta se telegrafiază lui *„Kolozsvár"*, că German Opacicĭ, episcopul de Bacica a suspendat „pe cunoscutul agitator sêrb", Dr. *Polit*, din postul sĕu de advocat al domeniului episcopesc. Polit, se dice, a apelat contra acestei suspendărĭ la Patriarchul. Polit este tot-odată și advocatul fondurilor bisericei sêrbescĭ.

—o—

Dela miliția. De regulă pentru esercitarea în arme a recruților este prescris timp de 8 sĕptĕmânĭ. In anul acesta însĕ, din causa alegerilor în Ungaria s'a adus perturbațiune în durata timpului de esercițiu. De aceea în urma unei ordinațiunĭ esercițiile s'au prelungit până la 12 Decemvre. Revistele de control încă au fost cu o di prelungite. In 26 l. c. era sĕ se sfîrșéscă controlele, dér acum diua ultimă va fi 28 Noemvre c. când vor trebui sĕ se presente reserviștii dela trupele de pionerĭ.

—o—

Esundărĭ. Diarul „Glas Crnogorca" anunță, că în Muntenegru drumul ce duce la Cattaro, din causa esundării apei e stricat, așa că comunicația între Muntenegru și Europa este întreruptă. Principele Muntenegrului s'a dus în persónă prin ținuturile esundate și el însu-șĭ a împărțit ajutóre locuitorilor păgubițĭ. — Din Serbia de asemenea sosesc scirĭ îngrozitóre despre marĭ esundărĭ, carĭ au causat pagube enorme. In urma esundării rîului Morava, orașul Iagodina este mai cu totul nimicit. Pagubele suferite până acuma de rêndul acesta în tótă Serbia, întrec suma de dece milióne francĭ. Guvernul sêrbesc a votat 50,000 dinarĭ pentru cei păgubițĭ. — In Bosnia, rîul Drina a esundat așa de tare, încât a devastat orașe, sate etc. și mulțĭ ómenĭ au fost înecațĭ. Miĭ de locuitorĭ bosniecĭ au ajuns la sapă de lemn. S'au pornit colecte pentru a ajutora pe cei păgubițĭ.

—o—

Societatea studenților în drept din Bucurescĭ. Ni-se scrie: In diua de 3 Noemvre a. c. membrii Societății studenților în drept, au serbat a 3-a aniversare dela fundarea ei. Cu acéstă ocasiune — distinsul student în drept G. G. Danielopol — fiul eminentului profesor de drept roman dela Universitatea din Bucurescĭ — a ținut o fórte importantă conferință, al cărei subiect a fost: *Rațiunea dreptului.*

—o—

O arestare. Sâmbătă, în momentul când trenul era sĕ se pue în mișcare în gara Ploescĭ, s'a arestat un agent al societății americane „New-York", din ale căruia scriorĭ poliția de acolo a constatat, că a încheiat în țéră asigurărĭ pe contul numitei societățĭ. Este sciut, că art. 250 din codul Comercial interdice în mod formal, acest fel de operațiunĭ clandestine pedepsite de art. 323 din Codul penal. De un timp încóce un numĕr de agențĭ se dedau acestui trafic interdis și este meritul unui inspector al societății „Patria" de a fi dat pe mânile justiției pe unul din acești agențĭ, care de sigur nu va scăpa de pedépsa rigurósă dictată de lege.

—o—

Nihilismul și cestiunea jidană. In cercurile politice din Rusia se crede cu hotărîre, că nihilismul de acolo este susținut și ajutorat cu sume marĭ de banĭ de Jidanii din afară și mai ales de cei din Anglia.

—o—

Isprăvurĭ dela alegerile din Ungaria.

Intr'una din comunele unui comitat slovac s'a bolnăvit, din întêmplare, un copil. Acéstă comună e tótă oposițională și aderéză la partida națională (apponyistă). Tata copilului bolnav alérgă sĕ céră sfat dela un Jidov, precum se întêmplă de regulă, ca locuitorii de prin aceste ținuturĭ sĕ céră în casurĭ grave sfat dela Jidov.

Jidovul respectiv, firesce promite îndată ajutorul, dicênd că el și așa trebue sĕ mérgă la oraș și că va aduce de acolo un medic. El însĕ se duse îndată la solgăbirĕu și se sfătui cu el asupra afacerii. Copilul bolnav a fost visitat de medicul comitatului. Acesta găsesce, că bóla e fórte amenințătóre și contagiósă. Medicul telegrafiază imediat la oficiul solgăbirĕesc și acesta ia decisiune și anunță prin telegraf, că asupra comunei respective s'a ordonat carantină pe timp de 14 dile, pentru ca bóla contagiósă sĕ nu se lățéscă. Acésta, firesce, s'a făcut numai cu scop, pentru ca oposiția acelei comune sĕ fiă cu totul paralisată la alegerile dietale.

Intr'un alt cerc sosesce diua alegerei. Din comunele învecinate alérgă alegĕtorii la urnă. Pe drum o cétă mare de alegĕtorĭ dintr'o comună este însĕ oprită în loc de un gendarm, care le arată o poruncă solgăbiréscă în scris, în care se afirmă categoric, că în comuna de unde veniau alegĕtorii a isbucnit trachoma (bóla de ochĭ), și decĭ alegĕtorii respectivi din tótă comuna, trebue sĕ se reîntórcă la casele lor, căcĭ le este interdis de-a se înfățișa la alegerĭ și aicĭ n'a ajutat nicĭ un fel de protest.

Sunt fórte multe casurile hazlie și nemorale de felul acesta, pe carĭ este imposibil de-a le descrie tóte. Ajunge însĕ a cunósce casurile de mai sus spre a sci cum pe lângă violențele și corupțiunile în stil mare au lucrat guvernul și ómenii lui pentru ca sĕ-șĭ creeze majoritatea cea mare de astădĭ. Apoi sĕ n'aibă dreptate Lueger, când dice, că deputății aleșĭ de Banffy nu represintă voința poporațiunii din Ungaria?

țiunile următóre: 1) Décă îĭ dă orașul 5000 fl. banĭ gata; 2) Décă predau armele; 3) Décă îĭ vor preda lui prinșĭ pe câțĭ-va orășenĭ.

Orașul a primit condițiunile, înmânându-i a doua di prin Gelei Josef lui Iancu suma cerută.

Așa-dér primul pas al lui Iancu fù stórcere și jaf, dér la ce scop i-au servit lui acești banĭ, pentru-ca masacrarea a 2000 și atâtea sute de femei și copii nu l'a costat banĭ? Dimpotrivă, câștig, pentru-că începênd dela fiscul regesc, dela care a ridicat cu grosul aurul și argintul în Auraria și Abrud, pe fiă-care l'a despoiat, fără deosebire de naționalitate, precum se va vedé la Memorii, unde catastrofa e descrisă deosebit.

Armele, după îndrumarea lui Iancu, s'au depus la Boer Janos în Abrud[2]) In loc de-a duce în prinsóre câțĭ-va orășenĭ, după cum a fost condiționat s'a mulțămit cu noua organisare a magistratului, și cu câte-va admonițiunĭ la câțĭ-va pîrgarĭ (polgárok).

După aceste întêmplărĭ, carĭ au decurs pe la finele lui Octomvre 1848 nenorocitul oraș până în 1849 a vegetat între cele mai grele suferințe. Sĕ ne închipuim, cât de plină de chin a fost viéța Abrudenilor, prin trecerea și de multe-orĭ rĕmânerea acolo pentru mai mult timp a Olahilor amenințătorĭ! Spaima cea mai înfricoșată i-a cuprins, când la ordinul lui Iancu, Tyok Todor, primarul Câmpenilor a lăsat sĕ împusce la Abrud pe Ajtai János la Corna pe Földvári Daniel, și la Roșia pe Nemeș, fără ca sĕ se știe vina lor.

Pe la începutul lui Maiŭ 1849, un încredut al lui Kossuth, deputatul Drăguss, de origine olah, a sosit aicĭ. După ce acesta s'a înțeles mai întâiu în secret cu conducĕtorii Românilor Iancu, Balint Samuel și cu alții, cum și cu noi, a mers în biserică și a ținut o cuvêntare Muntenilor, ce se adunaseră acolo, prin care li-a esplicat, că nu e drept, cumcă Kossuth ar vré sĕ restabiléscă iobăgia, și că ar avé de cuget sĕ îngrópe libertatea, ce am câștigat'o de curênd. Cuvêntarea lui Drăguss a fost puternică, și nicĭ unul din conducĕtorii și popii cei mulțĭ, ce era de față, nu i-a contradis. Și e faptă, că încă în acea di Valahii au început a depune armele. Prin acésta Draguss în adevĕr a fost convins, că a rĕspuns chiămării sale și resculare olahă a potolit'o.

Dér étă se împrăștiă faima, că vine maiorul maghiar Hatvani dela Brad, Draguss îĭ iese călare înainte[3]), ca sĕ-l induplece a se reînturna cu corpul sĕu înapoi, fiind-că Olahii s'au supus lui Kossuth.

Inzadar i-a spus Draguss lui Hatvani, că Olahii au început a depune armele, înzadar i-a arătat plenipotențe dela Kossuth, și l'a asigurat, că ia asupra sa tótă rĕsponsabilitatea. El totușĭ a intrat în Abrud. Acésta s'a întêmplat într'o Duminecă.

(Va urma.)

[2]) Primarul Abrudului, căsĕtorit cu o maghiară, care și după organisare a rĕmas primar și a murit după restaurațiune ca vicespan în Aiud — *Aut.*

[3]) Nu e adevĕrat, Dragos se afla în biserică cu Dobra, Buteanu, Iancu etc., când a intrat Hatvani în Abrud. — *Aut.*

Impĕrătésa germană şi politica.

In Germania a apărut o broşură întitulată: „Politica femeilor la Curtea din Berlin, 1850—1890". Cercurile politice cred, că boşura e inspirată de amicii prinţului de Bismark şi pare a avea tendinţa de-a câştiga favórea împĕrătesei Augusta Victoria, despre care se ḑice, că nu se amestecă de prisos în politică.

Cât privesce pe actuala împĕrătésă, broşura, de şi recunósce neamestecul ei în politică, spune că Majestatea Sa citesce „Mesagerul Imperiului", aude vorbindu-se de politică şi ia, fără să vrea, parte la cestiunile ḑilei. In anul 1892, când cancelarul Caprivi voia să se retragă în urma retragerii legii şcolare, împĕrătésa l'a determinat printr'o scrisóre particulară, să rĕmâie în funcţiune. Ea l'a rugat să nu părăsésca pe împĕratul şi să nu arunce ţéra spre un viitor nesigur, după ce s'a întărit abia acum relaţiunile între împĕrat şi primul funcţionar al imperiului şi lucrurile au reluat mersul lor normal în urma demisiunii lui Bismark. Impĕrătésa voia să scutéscă pe împĕratul Wilhelm II de nouĕ grijĭ pentru găsirea unui succesor. Doui anĭ mai târḑiu a putut asista mai liniştită la demisia lui Caprivi.

Impĕrătésa — mai spune broşura — simte în mod pronunţat contrastul dintre opinia publică şi persóna împĕratului de când Bismark s'a retras, ca şi criticile pressei tuturor partidelor în jurul politicei personale a împĕratului. Impĕrătésa ar voi să însuşéscă grijile soţului, grijĭ care o neliniştesc cu atât mai mult, cu cât nu pot fi înlăturate, decât prin schimbarea întreg sistemului de guvernămênt.

Discursul pronunţat de fratele ei, ducele Ernst Günther, la congresul nobilimei din 1894, în care a îndemnat nobilimea să fiă sincer credincióśă tronului, a fost rostit tot din îndemnul împĕrătesei.

Impĕrătésa a pus mare speranţă în prinţul de Hohenlohe, şi, când soţia acestuia se opunea, ca prinţul să priméscă a fi numit cancelar, trimiţĕnd pe fiul ei Alecsandru la Berlin spre a da tatălui un sfat negativ, părechea imperială linisci grijile principesei printr'o telegramă datată 30 Octomvre, în care se ḑicea, că soţul ei face un sacrificiu pentru întreg imperiul.

Broşura adaogă, că împĕrătésa actuală nu e de loc vanitósă. In primă-vara anului 1888, când se apropia urcarea pe tron a soţului ei, ea a ḑis: Tremur, când mĕ gândesc la acésta; eram atât de liberĭ şi de fericiţĭ. Soţul meu va avea să pórte o rĕspundere grea şi eu îl voiŭ avea mai puţin pentru mine".

In cestiunea adunării din 6 Oct. c. a despărţămêntului II (Bran) al Asociaţiunei.

Bran, 8 Nov. 1896.

Stim. D-le Redactor! Din incidentul ţinerii adunării generale a despărţămêntului II al Asociaţiunei transilvane în Bran, s'au scris în preţuita „Gaz. Trans." mai multe corespondenţe, începĕnd cu aceea a d-lui T. d. C. publicată în nr. 222 a. c.

Am cetit cu atenţiune tot ce s'a publicat în acéstă cestiune şi am ajuns la următórele constatărĭ: a) Raportul d-lui T. d. C. n'a fost tocmai esact, b) D-l pseudonim „Dixi" este nemulţămit cu activitatea comitetului şi a preşedintelui despărţămêntului şi c) D-l preş. Garoiu, de sigur în presupunere, că d-l „Dixi" ar fi din Bran, în rĕspunsul D-Sale scarmĕnă şi veştejesce fără cruţare tot ce e brănĕn; inteliginţa şi popor.

Asupra acestui rĕspuns al d-lui preşedinte stăruesc în rĕndurile următóre şi voi cerca a-mĭ da sémă, décă cele afirmate de D-Sa despre Brănenĭ sunt deplin motivate şi esacte. Mĕ simt dator a o face acésta, ca fiiu al Branului, şi ar fi chiar o laşitate décă prin tăcere am consimţi cu cele scrise despre noi.

Cine se va fi ascundĕnd sub anonimul „Dixi"? nu sciu, am, însĕ temeinică presupunere, că nu este brănĕn, dér hotărît lucru este, că n'a avut drept afirmând, că d-l preşedinte „nu este bărbat cu dor de muncă şi inaintare şi că numai îşĭ blaméză postul sĕu atât de însemnat în fruntea mişcării culturale de pe teritoriul acestui despărţămênt".

Din acéstă afirmare riscată a d-lui „Dixi" eu deduc trei lucrurĭ: 1) séu că d-l „Dixi" a avut în vedere o rĕsbunare personală, 2) séu că învidiându-'i posiţia de preşedinte al despărţămêntului, ar voi sĕ-i ocupe locul, 3) séu a voit sĕ aţiţe pe d-l preşedinte contra Brănenilor, un metod acesta practicat şi cu altă ocasie.

Décă acéstă din urmă i-a fost intenţia d-lui „Dixi", póte fi deplin mulţămit, căcĭ şi-a ajuns scopul în abundantă mĕsură. Pare-că plămădéla firei este comună tuturor, căcĭ fiă-cine linguşit fiind, deşi înţelege destul de bine, că nu are titlu la atâtea laude, totuşĭ îşĭ gândesce. Mĕ cam laudă guralivul ăsta, dér... îmĭ cade bine, ér pe de altă parte, décă cine-va îţĭ arată partea umbrósă a acţiunilor şi fiinţei tale, deşi ai convingerea, că vorbesce adevĕrul, amorul propriu, egoismul, te silesce sĕ-i ripostezĭ. D-l „Dixi" a aflat cu cale a lovi în d-l Garoiu, şi d-sa, voind sĕ-i riposteze a lovit în Brănenĭ. D-l „Dixi" va fi rîs în pumnĭ, ér Brănenii au înghiţit hapul. Aşa ḑeu! par' cam fi la 1 April.

Aşĭ abusa numai de ospitalitatea On. Redacţiunĭ şi pacienţa on. cetitorĭ a-şĭ pune-o la prea mare probă, décă a-şĭ reflecta punct de punct la tóte cele susţinute de d-l preşedinte. Mĕ voiŭ mărgini decĭ, cât îmĭ va fi posibil.

D-l Garoiu ḑice, că la adunarea despărţămêntului din 1891 numai „ḑi unul" s'a înscris din Bran ca membru ordinar şi în 6 anĭ s'a încassat din Bran numai „ḑi doi fl." Care va sĕ ḑică, după d-l Garoiu, Brănenii au contribuit la Asociaţiune de când s'au arondat de nou despărţămintele 5+2 = 7 fl. Păi, aşa sĕ fiă óre, d-le Garoiu?

Lista de subscriere cu ocasiunea adunării din 1891 cred, că se mai păstréză în archivul despărţămêntului. Din ea se va vedé, că s'au încassat ajutóre frumuşele dela Brănenĭ. La adunarea din anul trecut în Tohanul vechiŭ s'au înscris şi au solvit taxa de membrii ordinarĭ mai mulţĭ Brănenĭ, ér cei 7—8 ţĕranĭ din loc, ce erau presenţĭ, „n'or dat chiar nyenyk" (zo lui Dumnezo), măcar că-i tot lăudaţĭ.

La adunarea din Bran în anul acesta s'a încassat suma de peste 100 fl. ḑi: una sută şi mai bine fl. şi acésta nu dela Zĕrnescenĭ séu Tohănenĭ, ci mai numai dela urgisiţii de Brănenĭ săracĭ. Dér faptul acesta l'a rĕtăcit şi d-l T. d. C. şi d-l Garoiu cu „Dixi" cu tot. Chiar şi numirea oficială a despărţămêntului Bran, a schimbat'o, poreclindu-l desp. Zĕrnescĭ.

Proiectata esposiţiă, ḑice d-l Garoiu, că tot din pricina inteligenţei din Bran, care a stat pasivă nu s'a putut aranja, ci „a lăsat puii fripţĭ sĕ sbóre pe dinaintea nasului".

D-l preşedinte este tot-odată şi advocat. D-Sa va fi sciut de sigur, şi trebuia sĕ ne spună din vreme şi nouă, că pentru arangiarea unei esposiţiĭ trebue concesiune specială dela ministru de resort, una la mână; a doua, în anul acesta va fi sciind, că pe aicĭ a grassat bólă de vite şi transportarea lor din o comună într'alta a fost interḑisă şi a treia nicĭ póme nu s'au făcut în vara asta.

Neajunsurile înşirate, nu nepăsarea Brănenilor, a fost causa, că am lăsat sĕ sbóre puii cu fl. 85 în códă. Nu aşteptăm noi, ca d-l preşedinte „sĕ umble prin grajdurile Brănenilor, sĕ alégă vitele" măcar-că, între noi fiă ḑis, câte-odată vine şi pe neaşteptate, nicĭ „sĕ caute prin lăḑile femeilor".

Mai ḑice d-l Garoiu, că din „Higiena copilului" de d-l Stoica a desfăcut numai 10 esemplare în Bran, ér din „Enciclopedia română" nicĭ unul. Cred, că va fi desfăcut D-Sa numai 10 esemplare, dér cele multe le-a desfăcut insu-şĭ autorul, care e la noi stabilit. Décă nu credeţĭ, puteţĭ întreba pe d-l Stoica. Ér „Enciclopedia" o putem noi procura şi dela editorul Krafft cu acelaşĭ preţ, ceea ce unii am şi făcut deja.

Ar mai fi o cestiune de deslegat şi anume: că la adunarea din 6 Oct. n'au fost presenţĭ şi ţĕranĭ. Vai! aşa este! n'au fost ţĕranĭ, e regretabil faptul, dér sĕ mĕ credeţĭ, că nu inteliginţa brănĕnă singură pórtă vina.

Cine cunósce posiţia topografică a celor 10 comune rĕslăţite, carĭ constituesc Branul şi depărtarea unora de ḑecĭ de klm. de centru, va înţelege, că e aprópe imposibil a aduce ţĕranĭ la o adunare, care se începe la 4 óre p. m., ceea ce în Octomvre e mai cătră séră, pentru-că creştinul îşĭ face socotéla: Cum sĕ mĕ întorc eu în crucea nopţii acasă, unde n'am pe nimenĭ mai de nădejde, sĕ-'mĭ privegheze prin prejur?

Te silescĭ în fel şi chip sĕ-l îndupleci a veni la adunare, şi décă totuşĭ îţĭ succede sĕ-l convingĭ, îţĭ mai pune întrebarea, că acolo trebue sĕ dai ceva? Iĭ rĕspundĭ: da! Se cam mai duce, a bună sémă vorbindu-şĭ sieşĭ: Da 's sătul eu de date!

Nu ignoranţa ţĕranului nostru, căcĭ Brănĕnul, ca toţĭ mărginenii, e deştep şi isteţ la vorbă, nu nepăsarea inteligenţei, ci: comitetul, preşedintele, inteligenţa, toţĭ de-a valma purtăm vina, unii mai mult, alţii mai puţin, după cum ne ţin chingile „duhului".

Am avut norocirea sĕ vorbesc cu un valoros bărbat, care cu un zel febril şi muncă desinteresată s'a lucrat şi lucră în ogorul Asociaţiunei, şi am rĕmas uimit de resultatul, ce faptice am vĕḑut, că a obţinut prin comunele unde a umblat în interesul Asociaţiunei.

Dér noi ce facem? Ce face comitetul? Pus'a vr'un membru al sĕu vr'odată piciorul în vr'o comună brănĕnă, cu gândul, ca sĕ dea ajutor preotului întru generalisarea ideii de asociaţiune? Vorbă sĕ fiă! Ne poruncesce numai sĕ adunăm popor în centru, unde d-lor pot veni comod, pe drum bun, dér nicĭ-odată nu şi-au luat ostenéla a pătrunde mai adênc în Bran, a privi mai de-aprópe poporul, ideile şi aspiraţiunile lor. Şi décă nu merg lucrurile strună, se mulţămesc, ca prin articolĭ tendenţioşĭ sĕ arunce vina pe noi. „Nimic mai uşor decât acésta".... Domnii mei, nu este aşa?!

Asociaţiunea transilvană este singura instituţiune, care primesce la sinul sĕu de mamă iubitóre pe toţĭ Românii de aicĭ, fără privire la confesiune, la stare socială şi la sex, pe toţĭ, pe toţĭ fără deosebire. Ca fii datorĭ suntem sĕ-o iubim şi sprijinim, ér ca fraţĭ cu puterĭ uimite, cu dragoste nefăţarnică, cu încredere reciprocă, punĕnd umĕr la umĕr, vom putea delătura piedecile de multe felurĭ, ce ne stau în cale, numai prin conlucrare armonică şi continuă vom putea plana terenul, astfel încât, binefacerile Asociaţiunei sĕ se pótă revărsa peste întreg poporul românesc din patrie.

Ar mai fi încă câte ceva de obiecţionat, la cele ce s'a scris despre adunarea despărţămêntul din Bran, dér de-ocamdată... e târḑiu şi vreau sĕ închei.

Preotul Babeş.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 26 Nov. Astăḑĭ Majestatea Sa a deschis dieta print'un mesagiu destul de lung, în care se desfăşură problemele, ce se pun nouei camere. Mai întâiŭ vine resolvarea pactului şi a cvotei; după acésta convenţiunea financiară între Ungaria şi Croaţia, apoi reforma administraţiunei, autonomia bisericei catolice, congrua ş. a.

Se promite şi luarea de mĕsurĭ „salutare" pentru crescerea profesorilor în interesul instrucţiunei publice, cu alte cuvinte *maghiarisarea preparandiilor*. In fine se anunţă o mulţime de proiecte de lege pe terenul economic, financiar şi militar.

Budapesta, 25 Noemvre. Aḑĭ camera cea nouă a ţinut prima s'a şedinţă. Preşedintele camerei a fost Alexandru Janicsari. Guvernamentali au apărut în număr covârşitor şi cu feţele rîḑĕtóre. Oposiţia aprópe dispare dinaintea mulţimei mamelucilor. Se cetesce rescriptul ministrului-preşedinte privitor la deschiderea dietei. In numele partidei independenţilor, Komiaty Bela declară, că ei nu vor merge la solemnitatea deschiderii în palatul din Buda. Ei cer ca regele sĕ vină în parlament. Nu se vor duce la Buda nicĭ pentru aceea, pentru-că castelul este împodobit cu stégul negru-galben. Br. Banffy a rĕspuns, că în rêndul trecut independenţii au făcut escepţiunea, că regele este încunjurat de demnitarĭ străinĭ şi că de aceea nu merg la castel. Se miră decĭ, acum când deschiderea solenelă figuréză dignitarĭ maghiarĭ, totuşĭ nu vor sĕ ia parte la ea. Ministrul-preşedinte mai declară, că stégul negru-galben e în semnul familiei domnitóre, şi că decĭ el cu drept fâlfăe în vêrful castelului; dér este arborat acolo şi stégul naţional, decĭ acusările lui Komiaty nu sunt basate. Majoritatea. firesce, au primit aceste declaraţiunĭ cu aplause sgomotóse. Aḑĭ diminéţă Majestatea Sa a sosit la Budapesta. Indată după sosire a primit în audienţă pe ministrul-preşedinte Banffy.

DIVERSE.

Croitorul Zeitung la Roma. Renumitul croitor Zeitung, care cu câţĭ-va anĭ înainte a călătorit într'o ladă la Paris, acum tot în modul acesta a visitat şi vechia Romă. Se scrie din Roma, că croitorul Hermann Zeitung a sosit în 23 l. c. la Roma pachetat într'o ladă. Lada, care a fost adresată unui compactor din Roma, a fost dusă la oficiul de vamă şi aicĭ părĕndu-se suspectă a desfăcut'o şi în ea au aflat pe escentricul croitor Zeitung, care se afla într'o stare de tot tristă. In mână avea un bilet cu cuvintele: „Hermann Zeitung croitor şi fabricant de cămăşĭ de oţel". Micul croitor a fost transportat la spital şi după-ce se va însănătoşa va fi predat poliţiei. Direcţiunea căilor ferate îl va intenta proces, sub titlul de despăgubire.

Capelă antică sub pămênt. De present se fac săpăturĭ în vechia colină dela Magdeburg cu scop de-a afla sub pămênt acea capelă, despre care face amintire călugĕrul Gaspar Ohr cam prin 1650, şi care se susţine, că ar fi lângă mormêntul împĕratului Otto (936—973). Săpăturile se fac de cătră un batalion de pionerĭ şi până acum s'a şi dat lângă cosciugul de pétră al lui Otto de un foişor suteran. S'au aflat óse şi căpăţinĭ de om de mai multe mii de anĭ, fórte bine conservate; şi s'au mai aflat şi alte multe rĕmăşiţe de edificiĭ, carĭ tóte afirmă, că în curênd se va afla şi capela amintită.

Profeţia curiósă. Se scie, că profetul din Delphi şi până acum era renumit în jocul de cuvinte cu ocasiunea profeţiilor. Acum de curênd profetul Brahmanilor a introdus în jocul de cuvinte pe toţĭ ceilalţĭ de până acum. Intr'o ḑi se duse o mamă, care cerù dela profet sĕ-i spună, ce va nasce: băiat orĭ fetiţă? Profetul îĭ rĕspunse: *Putrnaputri*. Sentinţa acésta însĕ se póte esplica în mai multe înţelesurĭ, aşa după cum voescĭ sĕ o împarţĭ. Décă cetim sentinţa: *putrna putri*, însémnă: *copil nu, copilă*. Décă cetim: *putr naputri*, însémnă: *copil, nu copilă*. Ér décă o împărţim în treĭ părţĭ: *putr na putri*, însémnă: *nu copil, nu copilă*. Astfel respectiva mamă îşĭ va scóte un înţeles după cum va voi, ér profetul încă póte fi liniştit, deórece în tot casul una din trei trebue sĕ fiă adevĕrată.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 25 Noemvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.15
Renta de corone ung. 4%	99.15
Impr. căil. fer. ung. in aur 4½%	122.20
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.40
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.15
Imprum. ung. cu premii	151 25
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	136.60
Renta de hârtie austr.	101.20
Renta de argint austr.	101.15
Renta de aur austr.	122.55
Losurĭ din 1860	143.75
Acții de ale Băncei austro-ungara.	937.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	400.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	363.50
Napoleondorĭ	9.53
Mărcĭ imperiale germane	58.72½
London vista	119.85
Paris vista	47.47½
Rente de corone austr. 4%	100.95
Note italiene	45 10

Anunciurĭ
(inserțiuni și reclame)

Suntŭ a se adresa subscrisei administratiunĭ. In casul publicăriĭ unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazeta Trans.“

Cursul pieței Brașov.

Din 26 Noemvre 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.47	Vênd.	9.50
Argint român.	Cump.	9.43	Vênd.	9.46
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.51	Vênd.	9.54
Galbenĭ	Cump.	5.61	Vênd.	5.64
Ruble rusescĭ	Cump.	126.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.30	Vênd.	58 80
Lire turcescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Mersul trenurilor
pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1896.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Tren mixt	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón.
10 —	8.05		8 05	2 00	pl.	Viena	sos.	1.55		1 55	7.20	6.20
8.30	2.15		5.45	9.15		Budapesta		7.—		7.40	1.50	8.10
11.21	4 16	5.10	9.02	11.19		Szolnok		3.37		5.31	11.44	4.28
1.33	5.48	8.00	11.33	12.47		P.-Ladány		1.19		3.56	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.	11.04		2.37	8.43	11.32
3.58	7.15	1.22	2.06	2.18	pl.		sos.	10.44	8.00	2.31	8.38	11.17
4.38	7.43	2.19	3 03	2.50		Mezö-Telegd		10.07	7 10	2 01	8.11	10.42
5.20	8.18	3.32	3.45	3.26		Rév		9.30	6.13	1.34	7.46	10.08
5.43		3.51	4 06			Bratca		9.10	5.38			9.50
6.32	9.07	5.13	4.53	4.17		Ciucia		8.32	5.49	12.52	7.08	9.19
7.16	9.37	6.14	5.32	4.50		B.-Huiedin		7.54	4.59	12.20	6.39	8.37
8.07		7.32	6.24			Ghârbău		6.54	3.18			7.37
8 34	10.37	8.21	6 59	5 55	sos.	Clușiu	pl.	6.13	2 23	11.01	5.23	7.—
8.49	Tr. prs. 11.10	8.40	2.17	6.11	pl.		sos.		5.24	10 45	tr.pers. 4.35	6.45
9.06	11.27	9.09	2 52	6.27		Apahida			5.02		4.03	6.27
10.12	12 30	10 40	4 45	7.27		Ghiriș		Tr. expr.	3.37	9.23	2.55	5.12
10.42	12.57	11.25	5.39	7.50		Cucerdea		Teiuș Arad Budapest	3.06	8.49	2.25	4.33
11.01	1 09	11.49	6.08			Uiuóra			2.49		2.08	4.27
11.09	1.16	11.59	6 19			Vințul de sus			2.41		2.00	4.20
11.31	11.40	12.29	6.57	8.17		Aiud			2.17	8.23	1.38	3.59
11.48	11.55	12 55	7.30	8.33	sos.	Teiuș	pl.	3.36	1.55	8.06	1.17	3.38
12.05		1.30		8.38	pl.		sos.	3.18	1.29		12 57	3.06
12.33		2.08				Crăciunel			12.55		12.32	2.40
12.47		2.27		9.09		Blașiu		2.48	12.40		11.59	2.26
1.18		3.11				Micăsasa			12.01		11.28	1.54
1.34		3.31		9.42	sos.	Copșa-mică	pl.	2.15	11.41		11.10	1.35
2.13		3.46		9.44	pl.		sos.	2 12	11.14		11.05	1.01
2.32		4.08		9.59		Mediaș			10.55		10.48	12.45
3.04		4.45		10.22		Elisabetopol		1.40	10.21		10 18	12.16
3.40		5 27		10.51		Sighișóra		1.06	9.42		9.43	11.33
4.03		6 12		11.12		Hașfalĕu		12.52	9.12		9.19	11.16
5.34		7.50		12.26		Homorod		11.54	7.45		7.38	10.03
6 12		8.37		12.58		Agoștonfalva			7.02		7.22	9.25
6.41		9.07		1.15		Apața		11 11	6.36		6.48	9.01
7.16		9.40		1.34		Feldióra			5.58		6 33	8.28
8.—		10.25		2.09	sos.	Brașov	pl.	10.10	5.08		5.57	7.48
3.55		11.—		2.19	pl.		sos.	10 05	5.20			9.08
4.40		12.26		3 01		Timiș		9.39	4.14		5.20	8.28
5.10		1 11		3.31		Predeal		9.12	3.32		4.14	8.01
12.00		8 30		9.30	sos.	Bucurescĭ	pl.	5.35	9.15		3.32	3.15

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

Tren mixt	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón				Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtŭ
2.30	8.10	3.11	10.59	pl.	Cucerdea	sos.	7.45	2.36	8.31	12.42
3 19	8.51	3.52	11.40		Ludoș		7.02	1.58	7.38	9.59
4.12	9.37	4.37	12.26		Cipău		6.28	1.19	6.55	11.01
5.12	10.27	5.26	1.14	sos.	Oșorhei	pl.	5.34	12.25	5.50	9.54
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	9 35
7.14	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs.	pl.		7.54	3.30	8:05

Ghiriș — Turda

tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.		tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.
7 33	11 —	5.—	10.21	Ghiriș	5.05	10.30	3.20	9.12
7.53	11.20	5-20	10.41	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tren de person	Tren mixt	tren de persón	tren mixt					tren mixt	Tren mixt	tren de persón.	tren de persón.
2.20	4 45	11.55	7.10		pl.	Copșa mică	sos.	9.34	3.05	6.25	12.35
3.57	6.35	1.25	8.50	3.13		Ocna		8.11	1 27	5.07	11.01
4.19	7.01	1.48	9.15	3 39	sos.	Sibiiu	pl.	7.44	12.57	4.40	10.30
	4.34		2.05		pl.		sos.	7.29			8.57
	6.16		3.58			Avrig		6.02			7.16
	8.42		6.35		sos.	Făgăraș	pl.	3.28	Marța și Vinerea		4.30

Simeria (Piski) — Hunedóra

tren mixt	tren mixt	tren mixt	tren mixt		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	10.28	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12.20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brașov — Zĕrneștĭ

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55		Brașov	7.44	1.29	
10.28	6.36		Zĕrneștĭ	6.20	12.05	

Mureș-Ludoș — Bistrița

4.—	9.10	4.20	Mureș-Ludoș	6.46	7.21	
5 03	10.28	5.35	Zau	5.49	6.24	
6 48	12 41		Țagu-Budatelic		4.50	9.40
7 38	1.54		St. Mihaiu de câmpie		3.44	8.46
8 33	3.02		Lechința		2.48	7.43
9 07	3.41		Ș.-Măghiăruș		2.01	6.52
9.59	4 55		Bistrița		1.16	5 55
	Numai Luni a comunică	N. Marța comunică		Circulă numai Marța		Numai Vinerea circulă

Arad — Timișóra

6.20	11.25	5.		Arad		10.43	3.44	10.55
7.08	12.15	6.14		Vinga		9.42	3.01	10.11
8.01	1.10	7.39		Timișóra		8.20	2.—	9.10
12.47	8.47	12 27	5.10	Seghedin.	6 05	2.30	10 05	2.15

Sibiiu — Cisnădie.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ				trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	2.15	pl.	Sibiiu	sos.	7.10	9.20
5.42	2.27	„	Selemberk	„	6.57	9.07
6.06	2.51	„	Cisnădie	pl	6.36	8.46

Sighișóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3 22	11.08	Sighișóra	9.51	5.32
3.54	11.48	Hașfalĕu	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Notă: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrațĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.